

A Comparative Study of Education Laws and their Implementation for Students with Special Needs in the United States and Iran: With an Emphasis on Learning Disabilities

- Razieh Jamaati Ardakani** PhD student in Educational Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.
- Morteza Monadi** * Associate Professor, Department of Educational Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.
- Mahnaz Akhavan Tafti** Professor, Department of Educational Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

Abstract

The background conditions in each country require that they have a unique history of special education, which has led to different educational systems and services for students with special needs. This study aimed to conduct a comparative analysis of the education laws for students with special needs in the United States and Iran, focusing on the field of learning disabilities and their implementation procedures, and examining their strengths and weaknesses. The research employed a document analysis method, gathering necessary information through extensive search in reputable scientific databases, reports, and published government documents. The special education laws in the United States (up to 2022) and Iran (up to 2023) were compared and analyzed in terms of the changes over time and the implementation processes concerning learning disabilities. Prominent features of the U.S. special education law include individualized education programs, enforcement guarantees, and parental and student decision-making rights in educational matters. However, there is greater emphasis on research project development and scientific investigations in Iranian law.

* Corresponding Author: m.monadi@alzahra.ac.ir

How to Cite: Jamaati Ardakan, R., Monadi, M., Akhavan Tafti, M. (2024). A Comparative Study of Education Laws and their Implementation for Students with Special Needs in the United States and Iran: With an Emphasis on Learning Disabilities, *Journal of Psychology of Exceptional Individuals*, 13(52), 247-282.

Regarding the implementation procedures and attention to students with learning disabilities, in Iran, support is mainly provided during the early years of education, whereas in the United States, such support continues until the completion of higher education. Additionally, the evaluation of students with disabilities are carried out with greater precision in the United States. Achieving the goals of the law on the rights of individuals with special needs requires not only the completion and approval of legislation but also proper implementation of the laws and structural reforms.

Keywords: Comparative Study, Education Law for Children with Special Needs in Iran and the United States, Implementation Procedures, Learning Disabilities.

Extended Abstract

1. Introduction

The contextual conditions in each country require that they have a unique history of special education. The Individuals with Disabilities Education Act (IDEA) is a part of the education rule in the US that has approved the legal process to receive special services for children. In Iran, the law on the education of exceptional children was approved in 1991 by the parliament. Given that learning disabilities is a global issue, it seems necessary to consider it because these children have natural intelligence, but they have severe problems in learning language, reading, writing or solving math problems (Afrozeh et al., 2022) and if diagnosis and reforms are not performed on time, these students will have more problems in higher courses (Shayan, Akhavan Tafti and Ashayeri, 2010). The significance of the study indicates that a few researches have compared the law of education of children with special needs and its implementation procedure in Iran and the US. In this research, the United States has been selected due to its history and progress about children with special needs.

Research Question

Is the low progress of Iran in the fields related to students with special needs, is due to defects in the laws or is it related to the executive procedure in this country?

2. Literature Review

Historically, special education in the US began in the early 1800s with the efforts of Howe and Gallaudet and has developed considerably since then (Friend, 2013). It is estimated that about 15% of children in the US (Pew Research Center, 2023) have disabilities that are supported by the government under IDEA. Key requirements in IDEA are:

- Free and suitable public education
- Identification and evaluation
- Individual training program
- Minimum environmental restrictions
- Guarantees related to the proceedings
- Participation of parents and students and joint decision-making (Apling and Jones, 2008).

In 1921, the first activities in the field of education of children with special needs started in Iran. But officially in 1991 with the establishment of exceptional education, the institutions started their activities. The goals of the special education organization include:

- 1) Design the education and rehabilitation system as the mental and physical disabilities of exceptional children are compensated.
- 2) Continuous reform of exceptional education according to the new methods of education around the world.
- 3) Considering different groups of exceptional students at different levels.
- 4) Helping to prevent the occurrence of physical and mental disabilities (Education and Development Organization Charter, 1991).

3. Methodology

One of the research method types is document analysis and review. The use of documentary research methods includes exploring documents that are related to the subject under study (Creswell, 2012). Documents about a specific subject are one of the data collection methods in the qualitative method (Monadi, 2006). In this research, special education laws in America are related to 1954 until now and in Iran are related to 1920 until now. Descriptive-comparative method is another methodology that was used in this research to adapt and compare the process of changes in special education rules in Iran and America and based on its implementation procedure, it focused on its strengths and weaknesses. Most of the data has been obtained by reviewing the literature and using scientific databases, authentic domestic and foreign magazines and books, and published government reports and documents.

4. Results

The goal of the researcher regarding the mentioned comparative study is to identify the possible defects of the current laws of Iran and improve their efficiency. The comparative analysis of current laws and procedures in both educational systems is as follows:

Legal commonality:

- Continuous assessment of the work of teachers and trainers
- Implementation of identification and selection plans
- Helping to avoid the occurrence of physical and mental disabilities

- Attention to education in all courses

Strengths of IDEA:

- Considering the details and stages of the educational system, the individual education program, the existence of guarantees related to the legal process, the participation of parents and students in educational affairs and having the decision right, the existence of related services and attention to the issue of student transfer.

The strengths of the law on the education of exceptional children in Iran:

- Paying attention to the development of research projects and performing scientific research, emphasizing the preparation of textbooks and teaching aids.

Executive procedure in the field of learning disabilities:

All the following items exist in the US, but they have not been taken into consideration in Iran, and this indicates the difference in the implementation process of the two countries:

- Provide services in post-primary courses
- Existence of learning disability centers in universities
- The existence of universities for students with learning disabilities
- Considering the monitoring and identification of students with special needs in terms of quantity and quality

5. Discussion

Considering the large number of students with special needs, namely learning disabilities, it is expected that there is significant progress and research in this field. They need special support and intervention besides traditional classroom experiences to be successful in school. Paying attention to individual student needs, low student-to-teacher ratio, more opportunities for personal counseling, and the use of individual and diverse educational strategies are among the programs that the educational system in America has taken into consideration (Velog et al., 1989). Therefore, it is important to have effective prevention, monitoring and treatment systems with the participation of specialists from different fields (Grigorenko et al., 2020).

6. Conclusion

Achieving the goals of the law on the rights of individuals with special needs, not only requires the completion and approval of the law, but also depends on the correct implementation of the laws and the reform of the structures so that it works together with the environmental issues, adaptation of programs and educational management, because only approving the law without executive guarantee does not solve the problem of disabled people.

Acknowledgments

This paper is taken from a doctoral thesis and the authors express their gratitude to all those who collaborated in this research.

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در آمریکا و ایران و رویه اجرایی آن: با تأکید بر ناتوانی‌های یادگیری

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

راضیه جماعتی اردکانی

دانشیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

مرتضی منادی *

استاد گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

مهناز اخوان تفتی

چکیده

شرایط زمینه‌ای در هر کشور ایجاب می‌کند که تاریخچه منحصر به فردی از آموزش‌های ویژه داشته باشند و این امر منجر به سیستم‌های آموزشی و خدمات متفاوت برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه شده است. پژوهش حاضر، بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در آمریکا و ایران بود که با تأکید بر حیطه ناتوانی‌های یادگیری و رویه اجرایی آن، نقاط قوت و ضعف آن را تشریح نمود. روش مورد استفاده در این پژوهش از نوع تحلیل اسنادی بود که جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از طریق جستجوی گسترده در پایگاه‌های علمی معتبر و گزارش‌ها و اسناد دولتی منتشر شده، انجام گرفت. قوانین آموزش ویژه در آمریکا (تا سال ۲۰۲۲ م) و ایران (تا سال ۱۴۰۲ ش) با تطبیق و مقایسه روند تغییرات و چگونگی اجرای آن در زمینه ناتوانی‌های یادگیری مورد توجه بود. وجود برنامه‌های آموزش فردی، ضمانت اجرایی، حق تصمیم‌گیری والدین و دانش‌آموزان در امور آموزشی از برجستگی‌های قانون آموزش ویژه در آمریکا است ولی به توسعه طرح‌های پژوهشی و انجام پژوهش‌های علمی در قانون ایران تأکید بیشتری شده است. در بررسی رویه اجرایی قوانین و توجه به دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری، در ایران فقط حمایت‌ها در دوره ابتدایی صورت می‌گیرد در حالی که در آمریکا تا پایان تحصیلات دانشگاهی این حمایت‌ها وجود

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری رشته روانشناسی تربیتی دانشگاه الزهراء است.

* نویسنده مسئول: m.monadi@alzahra.ac.ir

دارد. همچنین شناسایی و ارزیابی دانش‌آموزان دارای معلولیت نیز در آمریکا با دقت بیشتری انجام می‌شود. دستیابی به اهداف قانون حقوق افراد با نیازهای ویژه، نه تنها نیازمند تکمیل و تصویب قانون است، بلکه در گرو اجرای صحیح قوانین و اصلاح ساختارها نیز هست.

کلیدواژه‌ها: بررسی تطبیقی، قانون آموزش کودکان با نیازهای ویژه در ایران و آمریکا، رویه اجرایی، ناتوانی‌های یادگیری.

مقدمه

طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت، تعداد افراد دارای انواع ناتوانی، بیش از یک میلیارد نفر برآورد شده (اخوان تفتی، ۱۳۹۵) که تأمین نیازهای آموزشی آنها باید مورد توجه قرار گیرد. آموزش و پرورش با نیازهای ویژه در چند دهه گذشته دستخوش تغییرات زیادی شده است و گسترش برنامه‌های آموزشی آن قدر سریع بوده که متخصصان اندکی توانسته‌اند خود را با آن همگام کنند (یزدانپور، ۱۳۸۹). در اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن ۲۰، تغییرات در جوامع، مثل شهرنشینی، مهاجرت و صنعتی شدن، منجر به رشد آموزش عمومی اجباری و آموزش استاندارد شد؛ اما مسئولین سیستم آموزشی دریافتند که آموزش استاندارد برای دانش آموزانی که دارای ناتوانی‌های جسمی، حسی، فکری و رفتاری هستند، مناسب نیست؛ چراکه این رویه باعث ترک تحصیل تعداد زیادی از کودکان نیازمند آموزش ویژه می‌شد (هیل و ساکبان پنت^۱، ۲۰۱۳).

قانون آموزش افراد دارای معلولیت^۲ (IDEA) بخشی از قانون آموزشی در آمریکا است که جهت دریافت خدمات ویژه برای کودکان، مراحل قانونی را طی کرده است. این قانون به کودکان دارای معلولیت، حق و حمایت آموزشی می‌دهد و از بدو تولد تا ۲۱ سالگی را شامل می‌شود. قبلاً از سال ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۰ این قانون با عنوان قانون آموزش برای همه کودکان معلول^۳ (EHA) شناخته می‌شد؛ اما در سال ۱۹۹۰، کنگره آمریکا مجدداً EHA را بررسی کرده و با انجام تغییراتی، عنوان آن را به IDEA تغییر داد (وزارت آموزش و پرورش آمریکا، ۲۰۱۶). به‌طور کلی هدف IDEA این است که برای کودکان معلول فرصتی مشابه با کودکان عادی در زمینه تحصیلی فراهم نماید (بالات و همکاران^۴، ۲۰۱۵). از سال ۲۰۱۱، بیش از ۶ میلیون کودک به‌واسطه قانون IDEA در آمریکا، خدمات آموزشی دریافت می‌کنند که بیش از ۴۰ درصد آنها دانش آموزانی هستند که دارای

---

1. Hill & Sukbunpant

2. Individuals with Disabilities Education Act (IDEA)

3. Education for All Handicapped Children Act (EHA)

4. Bulat et al.

ناتوانی یادگیری^۱ هستند (مرکز ملی اختلالات یادگیری آمریکا، ۲۰۲۲).

در ایران نیز با کمی تأخیر نسبت به آمریکا در اواخر دهه ۱۳۲۰ با اقدامات پراکنده‌ای برای آموزش کودکان نابینا و ناشنوا آغاز شد (امیدوار، ۱۳۷۹) و در سال ۱۳۴۷ به صورت رسمی، "دفتر آموزش کودکان استثنایی"^۲ تشکیل شد و در سال ۱۳۷۰ قانون آن به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. از جمعیت ۱۶ میلیونی دانش‌آموزان، نزدیک به یک درصد در زمره دانش‌آموزان استثنایی هستند که در حال حاضر حدود ۱۴۰ هزار نفر از خدمات آموزش ویژه استفاده می‌کنند. این کودکان در هفت گروه معلولیت (نابینا، ناشنوا، جسمی-حرکتی، اوتیسمی، کم‌توان ذهنی، چندمعلولیتی و ناتوانی‌های یادگیری) هستند که بیشترین درصد مربوط به ناتوانی‌های یادگیری است (سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ۱۴۰۱).

ناتوانی‌های یادگیری (LD) مسئله‌ای جهانی است که در همه زبان‌ها و فرهنگ‌ها دیده می‌شود. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که در همه فرهنگ‌ها، کودکانی وجود دارند که به نظر می‌رسد دارای هوش طبیعی هستند، اما در یادگیری زبان، خواندن، نوشتن و یا حل مسائل ریاضی دچار مشکلات جدی هستند (غنچه‌پور و پاکزاد مقدم، ۲۰۱۸؛ افروزه و همکاران، ۱۴۰۱؛ اورکی، زارع و عطار قصبه، ۱۳۹۶؛ پترسون و همکاران، ۲۰۱۷) و اگر تشخیص و ترمیم به موقع انجام نشود، در دوره‌های بالاتر، این دانش‌آموزان دچار مشکلات بیشتری می‌شوند و حتی منجر به ترک تحصیل آن‌ها می‌شود (شایان، اخوان تفتی و عشایری، ۱۳۸۹؛ شریعتی، ۱۳۸۷). البته با توجه به اینکه هر یک از این افراد، ترکیبی از مشکلات منحصربه‌فردی در زمینه‌های گفتار، خواندن، نوشتن و حساب دارند، منطقی است که کژکاری مناطق مغزی آن‌ها نیز متناسب با مشکلاتشان متفاوت باشد (اخوان تفتی، ۱۳۹۷).

از آنجایی که این مطالعه، مبتنی بر مرور ادبیات است، سعی شده تا پژوهش‌های مرتبط

1. Learning Disabilities

۲. با توجه به اینکه در قانون ایران از واژه "استثنایی" استفاده شده، پژوهشگر نیز برای حفظ امانت، آن را ذکر کرده ولی در بقیه قسمت‌ها واژه "کودکان با نیازهای ویژه" استفاده گردیده است.

قبلی در دو کشور مورد مطالعه قرار گیرد و با ترکیب نتایج، وضعیت فعلی این دو کشور ترسیم شود. مطالعات تطبیقی به ما کمک می‌کند تا دریابیم، دیگر کشورها در راه ساختن نظام آموزشی خود چه اقداماتی انجام داده‌اند و چه تدابیری را جهت اصلاحات آموزشی خویش اتخاذ کرده‌اند. یکی از اهمیت‌های این مطالعه این است که پژوهش‌های محدودی به صورت تطبیقی قانون آموزش کودکان با نیازهای ویژه را در ایران و آمریکا مورد مقایسه قرار داده‌اند. بعلاوه بررسی رویه اجرایی قوانین مربوط به آموزش کودکان با نیازهای ویژه به خصوص ناتوانی‌های یادگیری در دو کشور، اهمیت این مطالعه را دوچندان می‌کند. در این تحقیق کشور آمریکا با توجه به سابقه و پیشرفتی که در مورد کودکان با نیازهای ویژه داشته است، انتخاب گردیده و سعی شده به این سؤال پاسخ داده شود که آیا پیشرفت کم ایران در این زمینه به دلیل وجود نقص در قوانین است یا مربوط به رویه اجرایی در این کشور می‌باشد؟ همچنین با توجه به اینکه حیطه کودکان با نیازهای ویژه گسترده است و بررسی همه آن‌ها در این مقال نمی‌گنجد، حیطه ناتوانی‌های یادگیری انتخاب گردیده است.

روش پژوهش

یکی از انواع روش‌های پژوهش، تحلیل و بررسی اسناد است که در این مقاله مورد استفاده قرار گرفته است. کاربرد روش‌های تحقیق اسنادی شامل کاوش در اسنادی است که مربوط به موضوع مورد بررسی است (کرسول، ۲۰۱۲). اسناد در مورد یک موضوع خاص (چه موضوعات تاریخی و چه موضوعاتی در ارتباط با زمان معاصر) از روش‌های جمع-آوری اطلاعات در روش کیفی هستند (منادی، ۱۳۸۵). در این پژوهش قوانین آموزش ویژه در آمریکا مربوط به سال‌های ۱۹۵۴ تاکنون است که در این سال‌ها با تغییراتی همراه بوده است؛ و قوانین آموزش ویژه در ایران نیز مربوط به سال‌های ۱۲۹۹ تاکنون است که روند تغییرات تا مرحله نهایی شدن در آن ذکر شده است.

روش توصیفی - مقایسه‌ای روش دیگری است که در این پژوهش از آن استفاده شده تا با تطبیق و مقایسه روند تغییرات در قوانین آموزش ویژه در ایران و آمریکا و با توجه به رویه اجرای آن، به نقاط قوت و ضعف آن پرداخته است. بسیاری از اطلاعات با مرور ادبیات و با استفاده از پایگاه داده‌های علمی و مجلات و کتب معتبر داخلی و خارجی و گزارش‌ها و اسناد دولتی منتشر شده، به دست آمده که در جدول ۱ به آن‌ها اشاره شده است.

جدول ۱. منابع علمی مورد استفاده در پژوهش

گزارش‌ها و اسناد دولتی	مجلات و کتب معتبر داخلی	مجلات و کتب معتبر خارجی	پایگاه داده‌های علمی
<p>* بسته‌های تحولی و برنامه‌های سازمان آموزش و پرورش با نیازهای ویژه سال ۱۳۹۹</p> <p>* اساسنامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی</p> <p>* کمیسیون آموزش و پرورش مجلس شورای اسلامی.</p> <p>* مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی</p> <p>*National Center Learning Disabilities</p> <p>*National library of medicine</p> <p>*Office of Special Education Programs U.S. Department of Education</p> <p>*Individuals with Disabilities Education Improvement Act</p> <p>*National Center for Learning Disabilities</p>	<p>- مجلات:</p> <p>* تعلیم و تربیت استثنایی</p> <p>* دوفصلنامه شناخت اجتماعی</p> <p>* فصلنامه پژوهش در حیطه کودکان با نیازهای ویژه</p> <p>* فصلنامه حوزه و دانشگاه</p> <p>* فصلنامه خانواده و پژوهش</p> <p>* فصلنامه مدیریت مدرسه</p> <p>* مطالعات روانشناسی تربیتی</p> <p>- کتب:</p> <p>* نگاهی نوبه مشکلات کهنه اختلال‌های یادگیری</p> <p>* درمان اختلالات</p>	<p>- Journals:</p> <p>* American Psychologist</p> <p>* Focus Except child</p> <p>* Global Journal of Human-Social Science</p> <p>* International Journal of Environmental Research and Public Health</p> <p>* International Journal of Leadership in education</p> <p>* International Journal of Qualitative Studies in Education</p> <p>* International Journal of Special Education</p> <p>* Journal of learning disabilities</p> <p>* Journal of Perspectives in Applied Academic Practice</p> <p>* Journal of Research on Educational Effectiveness</p> <p>* Journal of Studies in International Education</p> <p>* Music Education Journal</p> <p>* Pediatrics</p> <p>* Research in English Language Pedagogy</p> <p>* Learning Disabilities: A Contemporary Journal</p> <p>- Books:</p> <p>* The law and special</p>	<p>* مرکز استنادی علوم جهان اسلام (ISC)</p> <p>* پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID)</p> <p>* ERIC</p> <p>* Scopus</p> <p>* Web of Science</p>

گزارش‌ها و اسناد دولتی	مجلات و کتب معتبر داخلی	مجلات و کتب معتبر خارجی	پایگاه داده‌های علمی
	دیکته‌نویسی * درمان اختلالات خواندن * آسیب‌شناسی آموزش و پرورش با نیازهای ویژه * سیر تاریخی آموزش و پرورش استثنایی در ایران	education * The concept of crisis in the history of western psychology * Reducing the risk: Schools as communities of support * Disabled rights: American policy and the fight for equality * The social and economic rationale of inclusive education: An overview of the outcomes in education for diverse groups of students * Psychosocial aspects of disability: Insider perspectives and strategies for counselors * Legal Aspects of Special Education * Learning disabilities: Historical perspectives * Special education: Contemporary perspectives for school professionals * Collecting qualitative data. Quantitative and Qualitative Research * School and classroom disabilities inclusion guide for low - and middle- income countries	

قانون آموزش افراد دارای معلولیت (IDEA) در آمریکا

از نظر تاریخی، آموزش ویژه در آمریکا از زمانی آغاز شد که هاو و گالودت^۱ شروع به آموزش نابینایان و ناشنوایان در اوایل دهه ۱۸۰۰ کردند. از آن زمان، آموزش و پرورش با نیازهای ویژه پیشرفت زیادی داشته است (فرند^۲، ۲۰۱۳). به ویژه، جنبش حقوق مدنی در

1. Howe & Gallaudet
 2. Friend

دهه ۱۹۶۰ تأثیر مهمی بر تشکیلات قانون‌گذاری فدرال برای تضمین خدمات آموزشی برای کودکان با نیازهای ویژه داشت (وان، ۲۰۰۳). جدیدترین جنبش آموزش فراگیر در آمریکا بر دسترسی به فرصت‌های آموزشی برابر و تعهد برای برآوردن نیازهای فردی تأکید کرده است (مایر و پاتون، ۲۰۰۱).

آموزش ویژه در آمریکا تحت تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی بوده است، اما مهم‌ترین عامل، قوانین و پرونده‌هایی بود که به دادگاه‌ها کشیده شده بود و باعث توسعه آن شد (مارینی، گراف و میلینگتون، ۲۰۱۷). در قرن نوزدهم، ایده حمایت از کودکان دارای معلولیت از اروپا به آمریکا رسید و کودکان نابینا و ناشنوا، اولین گروهی بودند که خدمات آموزشی ویژه را دریافت کردند و پس از آن به کودکان دارای ناتوانی ذهنی نیز تعمیم یافت (فرند، ۲۰۱۳). تخمین زده می‌شود که حدود ۱۵ درصد از کودکان در آمریکا (مرکز تحقیقات پیو، ۲۰۲۳، بویل و همکاران، ۲۰۱۱) دارای معلولیت هستند که طبق قانون IDEA تحت پوشش و حمایت دولت هستند.

تاریخچه تغییرات در قانون IDEA که تأثیر زیادی بر میلیون‌ها دانش‌آموز داشته، به شرح زیر است:

مه ۱۹۵۴: دادگاه عالی آمریکا تصمیم گرفت که جداسازی نژادی کودکان توسط مؤسسات آموزشی خلاف قانون اساسی است. این حکم قانونی مهم، پیامدهای گسترده‌ای برای عرصه آموزش ویژه داشت.

آوریل ۱۹۶۵: قانون آموزش ابتدایی و متوسطه^۶ (ESEA) به‌عنوان بخشی از "جنگ علیه فقر"^۷ تصویب شد که نه تنها خواستار دسترسی برابر به آموزش برای همه کودکان شد، بلکه بودجه فدرال برای آموزش ابتدایی و متوسطه برای دانش‌آموزانی که از فقر

-
1. Vaughn
  2. Meyer & Patton
  3. Marini, Graf & Millington
  4. Pew Research Center
  5. Boyle et al.
  6. The Elementary and Secondary Education Act
  7. War on Poverty

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در ...؛ جماعتی اردکانی و همکاران | ۲۶۱

آسیب دیده‌اند را نیز خواستار شد.

اکتبر ۱۹۷۱: در حکم انجمن پنسیلوانیا برای کودکان عقب‌مانده^۱ (PARC) مصوب شد که دانش‌آموزان دارای معلولیت بر اساس ارزیابی مناسب و کامل، در محیط‌های مدرسه با بودجه دولتی قرار گیرند تا نیازهای آموزشی فردی آنها برآورده شود.

دسامبر ۱۹۷۱: دادگاه منطقه‌ای آمریکا برای ناحیه کلمبیا، دانش‌آموزان را به‌عنوان "استثنایی"^۲ طبقه‌بندی کرد؛ حتی کسانی که دارای ناتوانی‌های ذهنی، اختلالات یادگیری و مشکلات رفتاری بودند. همچنین در سال‌های ۱۹۷۱ و ۱۹۷۲ تحقیقات گسترده‌ای توسط کنگره انجام گرفت تا تعداد دانش‌آموزان با نیازهای آموزشی ویژه که تحت پوشش هستند، مشخص شود و اینکه چه تعداد از آنها آموزشی دریافت نمی‌کنند.

نوامبر ۱۹۷۵: قانون آموزش برای همه کودکان معلول که به‌عنوان قانون عمومی ۹۴-۱۴۲ شناخته می‌شود، در این سال توسط جerald فورد^۳ رئیس‌جمهور وقت امضا شد. این قانون تمام ایالت‌هایی را که از دولت فدرال بودجه دریافت می‌کردند، ملزم کرد تا علاوه بر ارائه یک وعده‌غذای رایگان، دسترسی برابر به آموزش را برای کودکان دارای معلولیت فراهم کند.

اکتبر ۱۹۷۶: قانون عمومی ۹۹-۴۵۷ اصلاحیه‌ای بر قانون کودکان معلول بود که طبق آن دولت‌ها موظف بودند تا از زمان تولد به خانواده‌هایی که دارای کودک معلول بودند، خدمات ارائه کنند. تا قبل از این ارائه خدمات از سن سه‌سالگی شروع می‌شد.

آگوست ۱۹۸۶: قانون حمایت از کودکان معلول در این سال امضا شد. طبق این قانون به والدین دارای کودک معلول اجازه می‌دهد تا در توسعه برنامه آموزشی فردی فرزندشان یا IEP سهم بیشتری داشته باشند.

ژانویه ۱۹۹۰: قانون عمومی ۱۰۱-۴۷۶ خواستار تغییرات قابل توجهی در قانون عمومی

۱۴۲-۹۴ یا قانون آموزش برای همه کودکان معلول شد. بعضی از انواع آسیب‌های مغزی و

---

1. The Pennsylvania Association for Retarded Children

2. Exceptional

3. Gerald Ford

اوتیسم به‌عنوان دسته‌های ناتوانی جدید اضافه شدند. علاوه بر این، کنگره مقرر کرد که به‌عنوان بخشی از IEP دانش‌آموز، یک طرح انتقال فردی^۱ یا ITP باید برای کمک به انتقال دانش‌آموز به دانشگاه و محیط کار پس از دوره دبیرستان ایجاد شود.

ژوئن ۱۹۹۰: قانون آموزش افراد دارای معلولیت با چندین اصلاحیه کلیدی و با تأکید بر دسترسی همه دانش‌آموزان به برنامه درسی یکسان، مجدداً مورد توجه ویژه قرار گرفت. دسامبر ۲۰۰۴: کنگره، قانون IDEA را با تأکید بر مداخله زودهنگام برای دانش‌آموزان، پاسخگویی بیشتر و بهبود نتایج آموزشی اصلاح کرد و استانداردها را برای مربیان که کلاس‌های آموزش ویژه تدریس می‌کنند، افزایش داد. از این تاریخ به بعد این قانون تغییری نکرد (ed.gov/idea/IDEA-History).

چندین الزام کلیدی در قانون IDEA وجود دارد که عبارت‌اند از:

- آموزش عمومی رایگان و مناسب^۲ (FAPE): ایالت‌ها و مدارس محلی باید به همه کودکان دارای معلولیت بین سنین ۳ تا ۲۱ سال آموزش عمومی به‌صورت رایگان و مناسب ارائه دهند. بدین معنی که این کودکان باید در کنار همسالانشان بیاموزند (کمترین محدودیت محیطی^۳ یا LRE) که متناسب با نیازهای فردی آن‌ها باشد.

- شناسایی و ارزیابی: ایالت‌ها باید همه کودکان دارای معلولیت را بدون توجه به شدت آن، شناسایی، مکان‌یابی و ارزیابی کنند تا واجد شرایط بودن و نیاز آن‌ها به آموزش ویژه و خدمات مرتبط مشخص شود. این مدارس باید بدون هیچ هزینه‌ای این کودکان را بیابند و ارزیابی کنند (Child Find). اگر کودکی واجد شرایط باشد، مدارس باید آموزش ویژه را برای رفع نیازهای منحصر به فرد آن‌ها ارائه دهند (برنامه آموزش فردی^۴ یا IEP).

- برنامه آموزش فردی (IEP): هر کودک دارای معلولیت که واجد شرایط تشخیص داده می‌شود، یک برنامه آموزش فردی را دریافت می‌کند که نیازهای آموزشی و

-
1. The Individual Transition Plan
  2. Free Appropriate Public Education
  3. Least Restrictive Environment
  4. Individualized Education Program

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش آموزان با نیازهای ویژه در ...؛ جماعتی اردکانی و همکاران | ۲۶۳

خدمات خاص او را، با مشارکت والدین تشریح می کند. هنگامی که دانش آموزی به طور رسمی ارزیابی شد و واجد خدمات آموزشی ویژه تشخیص داده شد، والدین با همکاری تیم مدرسه شروع به کار می کنند. IEP یک قرارداد رسمی است که خدمات و حمایت‌هایی را که مدرسه برای بهره‌مندی کودک از برنامه آموزشی ارائه می دهد، مشخص می کند. این برنامه با توجه به رشد کودک، سالانه بررسی و به روز می شود. طبق این برنامه نحوه عملکرد دانش آموز در حال حاضر ثبت شده و اهدافی که باید به آنها دست یابد را مشخص می کند؛ تا رویه پیشرفت دانش آموز به طور عینی مشخص باشد.

- کمترین محدودیت محیطی (LRE): کودکان دارای معلولیت باید تا حد امکان با کودکان عادی آموزش ببینند و مسئولان آموزشی سعی کنند تا موانع محیطی را برای این دانش آموزان برطرف نمایند.

- ضمانت‌های مربوط به روند دادرسی: تدابیر رویه‌ای باید برای کودکان و خانواده‌های آنها اعمال شود. حقوقی از جمله حق میانجی‌گری، درخواست رسیدگی به شکایات و درخواست تجدیدنظر به دادگاه. در هر مرحله اگر والدین احساس کنند که از طرف سیستم آموزشی کوتاهی صورت می گیرد، حق دارند تا از آنها شکایت کرده و در کوتاه‌ترین زمان توسط دادگاه پیگیری می شود.

- مشارکت والدین و دانش آموزان و تصمیم‌گیری مشترک: مدارس باید در طراحی و اجرای خدمات آموزشی ویژه با والدین و دانش آموزان همکاری داشته باشند. نظرات و خواسته‌های والدین (و در صورت لزوم دانش آموز) باید در اهداف و مقاصد IEP و تصمیم‌گیری‌ها در نظر گرفته شود (اپلینگ و جونز، ۲۰۰۸).

در بخش دیگری از قانون IDEA، ۴ بخش را جدا کرده است: بخش A شامل مفاد کلی آن است. بخش B مربوط به کمک‌های دولتی برای خدمت‌رسانی به کودکان دارای معلولیت در سنین پیش‌دبستانی (۳ تا ۵ سال) و مدرسه‌ای (۶ تا ۲۱ سال) است تا در محیطی با کمترین محدودیت آموزش ببینند. در این بخش برنامه آموزش فردی (IEP) مختص هر

کودک دارای معلولیت، در نظر گرفته می‌شود که مربوط به نقاط قوت و ضعف اوست. بخش C، خدمات مداخله زود هنگام را برای نوزادان و کودکان نوپا (کمتر از ۳ سال) و خانواده‌های آنها مجاز می‌کند. هدف از این برنامه افزایش رشد نوزادان و کودکان نوپای دارای معلولیت، به حداقل رساندن نیاز به آموزش ویژه و به حداکثر رساندن ظرفیت طولانی‌مدت فرد برای زندگی مستقل است؛ و بخش D مربوط به بهبود کارکنان است تا با دادن جوایز و امتیازات^۱ به ایالت‌هایی که در زمینه توسعه حرفه‌ای در خدمات مداخله زود هنگام، مسائل آموزشی، آماده‌سازی کارکنان و روابط مناسب با والدین تلاش می‌کنند، در این زمینه تشویق شوند (قانون آموزش ویژه برای کودکان دارای معلولیت، ۲۰۰۴).

در قانون IDEA خدماتی تعریف شده تا مواردی که در قانون ذکر نشده است را هم پوشش دهد که به آنها خدمات مرتبط^۲ گویند. بعضی از این خدمات عبارت‌اند از: خدمات مشاوره از جمله مشاوره توان‌بخشی؛ خدمات ترجمه (زبان اشاره)؛ خدمات پزشکی؛ دستیار آموزشی برای تک‌تک کودکان دارای معلولیت؛ خدمات جهت‌یابی و تحرک؛ فیزیوتراپی و کاردرمانی؛ خدمات روان‌شناسی؛ تفریح و تفریح‌درمانی؛ خدمات پرستاری در مدرسه؛ مددکاری اجتماعی؛ آسیب‌شناسی گفتار و زبان؛ دستگاه‌های فناوری مانند رایانه‌های ویژه یا نرم‌افزارهای تشخیص صدا؛ حمل‌ونقل (بردی^۳، ۲۰۰۷).

به‌علاوه یکی دیگر از مواردی که در قانون IDEA به آن توجه شده، بخش انتقال است. انتقال از خانه به مدرسه و بعد از آن تغییر مدارس و دوره‌های آموزشی، انتقال از دبیرستان به کالج و دانشگاه و در نهایت انتقال به بزرگسالی و وارد بازار کار شدن و داشتن زندگی مستقل، تغییراتی است که برای کودکان دارای معلولیت همراه با چالش‌های بیشتری خواهد بود. طبق قانون IDEA تمام کارکنان مرتبط باید خدمات انتقال را به‌درستی

---

۱. نمونه‌ای از امتیازات، بودجه فدرال است که اگر ایالت‌ها به درستی عمل نکنند، از این بودجه محروم می‌شوند.
(www.federalregister.gov)

2. Related Services
3. Brady

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در ...؛ جماعتی اردکانی و همکاران | ۲۶۵

برنامه‌ریزی کنند و اطمینان حاصل شود که بهترین نوع خدمات ارائه می‌شود (دیوور و ویلر^۱، ۲۰۱۳).

قانون آموزش افراد با نیازهای ویژه در ایران

در ایران نخستین فعالیت‌ها در زمینه آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه از سال ۱۲۹۹ هجری شمسی توسط ارنست کریستوفل^۲ آلمانی در شهر تبریز با ۵ دانش‌آموز نابینا شروع به کار کرد. در سال ۱۳۰۳ با تأسیس مدرسه ناشنوایان توسط جبار باغچه‌بان اولین گام در جهت تعلیم و تربیت ناشنوایان برداشته شد. او دبستان ناشنوایان را در تهران تأسیس کرد و دستگاهی اختراع کرد که ناشنوایان از طریق دندان و حس استخوانی قادر به شنیدن بودند (سرداری‌نیا، ۱۳۷۹). همچنین آموزش و پرورش کودکان کم‌توان ذهنی در سال ۱۳۲۹ در بخش غیردولتی آغاز به کار کرد (اتحاد، سلیمان‌پور و خلخال، ۱۴۰۰)؛ اما به‌صورت رسمی و دولتی در سال ۱۳۴۷ در وزارت آموزش و پرورش، "دفتر آموزش کودکان و دانش‌آموزان استثنایی" تشکیل شد و همه مدارس غیردولتی، تحت پوشش اداری، مالی و آموزشی این دفتر قرار گرفتند (بسته‌های تحولی و برنامه‌های سال ۱۳۹۹ سازمان آموزش و پرورش استثنایی). در نهایت در سال ۱۳۷۰ با تأسیس آموزش و پرورش استثنایی، این مؤسسات به‌صورت مستقل به فعالیت خود ادامه دادند (سازمان آموزش و پرورش استثنایی، ۱۴۰۲).

البته تصویب قوانین مربوط به کودکان استثنایی در گذر زمان با تغییراتی همراه بوده است و تقریباً شروع آن به اوایل قرن چهاردهم شمسی باز می‌گردد (قاسمی، ۱۳۹۸). در اینجا تاریخچه کوتاهی از قانون آموزش استثنایی ذکر می‌شود:

سال ۱۲۹۹: آغاز به کار آموزش نابینایان در تبریز با تأسیس آموزشگاه کریستوفل

سال ۱۳۰۳: تأسیس اولین مرکز آموزشی برای کودکان کم‌توان ذهنی در تبریز

سال ۱۳۴۴: آغاز شیوه‌های تکلم در آموزش ناشنوایان توسط محمود پاکزاد

---

1. Devore & Wheeler

2. Christoffel

- سال ۱۳۴۷: شروع به کار آموزش کودکان معلول جسمی - حرکتی / تأسیس دفتر آموزش کودکان استثنایی
- سال ۱۳۵۵: راه‌اندازی نخستین کلاس مخصوص دانش‌آموزان دارای مشکلات رفتاری در تهران
- سال ۱۳۶۴: شناسایی کودکان چندمعلولیتی و پذیرش آن‌ها در مجموعه آموزشی ناشنوایان باغچه‌بان در تهران
- سال ۱۳۷۰: تأسیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی
- سال ۱۳۷۱: راه‌اندازی گروه آموزشی دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری و تأسیس ادارات آموزش و پرورش استثنایی در بعضی از استان‌ها
- سال ۱۳۷۵: تصویب اجرای طرح سنجش کودکان قبل از ورود به دبستان توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی برای شناسایی کودکان استثنایی
- سال ۱۳۸۶: آغاز اجرای آزمایشی طرح آموزش فراگیر در ۷ استان کشور
- سال ۱۳۹۰: اجرای قطعی آئین‌نامه آموزش و پرورش تلفیقی - فراگیر برای دانش‌آموزان استثنایی (قاسمی، ۱۳۹۸).
- بر اساس آخرین بازبینی (مربوط به سال ۱۳۷۰)، اهداف سازمان آموزش و پرورش استثنایی شامل موارد زیر است:
- طراحی سیستم آموزشی، پرورشی و توان‌بخشی به نحوی که ناتوانی‌های ذهنی و جسمی کودکان استثنایی جبران گردد و اینکه آن‌ها بتوانند پس از گذراندن مراحل تحصیلی خود، موقعیت اجتماعی و اقتصادی مناسبی به دست آورند.
  - تغییر و اصلاح مداوم آموزش و پرورش استثنایی با توجه به روش‌های نوین آموزش در جهان.
  - توجه به گروه‌های مختلف دانش‌آموزان استثنایی در سطوح قبل از دبستان، ابتدایی، راهنمایی و متوسطه و با تأکید خاص بر آموزش حرفه‌ای.
  - کمک به پیشگیری از بروز ناتوانی‌های جسمی و ذهنی، قبل از تولد، هنگام تولد

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در ...؛ جماعتی اردکانی و همکاران | ۲۶۷
و بعد از تولد از طریق بالا بردن سطح آگاهی عمومی (اساس‌نامه سازمان آموزش و پرورش
کودکان استثنایی، ۱۳۷۰).

سازمان در جهت تحقق اهداف مذکور، وظایف زیر را بر عهده دارد:

(۱) تهیه مجموعه‌ای از مقیاس‌ها و معیارهای سنجش توانایی‌ها و استعدادهای
کودکان استثنایی.

(۲) اجرای طرح‌های شناسایی و گزینش دانش‌آموزان استثنایی.

(۳) تهیه و تنظیم برنامه‌های مربوط به آموزش و پرورش استثنایی.

(۴) تهیه و تنظیم طرح‌های توسعه کمی و کیفی آموزش کودکان استثنایی.

(۵) تهیه کتب درسی و برنامه آموزشی خاص متناسب با توانایی‌های ذهنی و جسمی
کودکان استثنایی.

(۶) تهیه و اجرای طرح‌های پژوهشی.

(۷) برقراری ارتباط مداوم با مؤسسات داخلی و سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط
به منظور کسب تازه‌ترین اطلاعات مربوط به آموزش کودکان استثنایی و بهره‌برداری از
آخرین پژوهش‌های علمی جهان در تهیه برنامه‌های آموزشی و پرورشی.

(۸) برنامه‌ریزی‌های لازم در جهت آموزش حرفه‌ای دانش‌آموزان استثنایی متناسب با
توانایی‌های ذهنی و جسمی آن‌ها به منظور اشتغال.

(۹) تأمین و تربیت نیروی انسانی موردنیاز سازمان.

(۱۰) ارزشیابی از کار معلمان و مربیان دانش‌آموزان استثنایی.

(۱۱) ایجاد امکانات لازم در جهت طراحی، تولید، تهیه و توزیع وسایل
کمک آموزشی.

(۱۲) فراهم نمودن زمینه‌های لازم جهت تألیف و ترجمه و نشر کتب سودمند و سایر
امکانات برای والدین و معلمان.

(۱۳) جلب کمک‌های مادی و معنوی مردم، سازمان‌ها و مؤسسات و انجمن‌های
توان‌بخشی برای بهبود وضع آموزش و پرورش کودکان استثنایی.

۱۴) برنامه‌ریزی و تعیین ضوابط مربوط به نحوه مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش استثنایی و اعمال نظارت لازم بر فعالیت آنان.

۱۵) هماهنگی، همکاری و ارتباط با دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در جهت سوق دادن تحقیقات آنان در رابطه با کودکان استثنایی.

۱۶) تهیه طرح‌های تأمین، تکمیل، توسعه و تجهیز مراکز آموزش و پرورش استثنایی کشور از طریق مطالعه، بررسی و استفاده از تجربیات سایر کشورها در آن‌گونه مراکز (اساس‌نامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۰).

بررسی و مقایسه قوانین در آمریکا و ایران:

هدف پژوهشگر از بررسی مقایسه‌ای مذکور شناخت نقایص احتمالی قوانین جاری کشور و ارتقاء کارآمدی آن‌هاست. در عصر حاضر که دنیا تحت تأثیر جهانی شدن فزاینده است، هیچ کشوری نمی‌تواند به تنهایی تمام نیازهایش را برآورده کند؛ بنابراین استفاده از تجربیات کشورهای دیگر، خصوصاً در زمینه‌های آموزشی، می‌تواند پیشرفت‌های سریعی را به ارمغان آورد (وندی، ۲۰۰۳). انجام پژوهش‌های تطبیقی در این زمینه اطلاعات مفیدی ارائه می‌کنند؛ چراکه مطالعات مقایسه‌ای تاریخی، تصویر واضحی از توسعه آموزش ویژه در هر کشور را نشان می‌دهد.

پیشینه آموزش ویژه در آمریکا و ایران از بعضی جهات مسیر مشابهی را طی کرده است. آموزش اجباری کودکان از مشترکات نظام آموزشی در هر دو کشور است. همه ایالت‌های آمریکا، قوانین آموزش اجباری را از سال ۱۹۱۸ میلادی (یل، ۲۰۱۲) و در ایران از سال ۱۳۲۲ شمسی داشتند (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۲). پیشرفت ایران ممکن است دیرتر شروع شده باشد، اما هر دو کشور همچنان در جهت مثبت در ارائه خدمات آموزشی ویژه به کودکان دارای معلولیت حرکت می‌کنند. همین امر در مورد ارائه خدمات برای کودکان دارای ناتوانی‌های یادگیری نیز وجود دارد. درحالی‌که آمار

---

1. Wende, M. C. van der

2. Yell

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در ...؛ جماعتی اردکانی و همکاران | ۲۶۹

کلی ممکن است از کشوری به کشور دیگر متفاوت باشد، در آمریکا در جمعیت عمومی بین ۵ تا ۹ درصد (کتابخانه ملی پزشکی^۱، ۲۰۱۵) و در ایران ۴/۵۸ درصد (بهراد، ۱۳۸۴) دارای ناتوانی‌های یادگیری است. البته تفاوت‌ها ممکن است در نحوه ارزیابی و تشخیص و توانایی دسترسی به کل جمعیت باشد. ولی اصلی که در هر دو کشور مشترک است، افزایش سالیانه تعداد کودکانی است که دارای ناتوانی‌های یادگیری هستند. بررسی مقایسه‌ای قوانین و رویه‌های جاری در هر دو نظام آموزشی، مشترکات و تمایزات، اعم از نقاط قوت و ضعف هر یک نسبت به دیگری را نشان می‌دهد که اهم آن‌ها به شرح ذیل است:

مشترکات قانونی:

- ارزشیابی مداوم از کار معلمان و مربیان دانش‌آموزان با نیازهای ویژه
- اجرای طرح‌های شناسایی و گزینش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه
- کمک به پیشگیری از بروز ناتوانی‌های جسمی و ذهنی قبل و بعد از تولد
- توجه به آموزش در دوره‌های قبل از دبستان، ابتدایی، راهنمایی و متوسطه

نقاط قوت IDEA:

- با توجه به اینکه جامعه هدف در آمریکا نسبت به ایران از حیث آماری بیشتر گزارش شده است (۱۵ درصد در مقابل ۱ درصد)، توجه به جزئیات و مراحل سیستم آموزشی در قانون IDEA بیشتر مورد توجه قرار گرفته و حمایت‌های قانونی بیشتری از این دانش‌آموزان و والدین آن‌ها در قانون مذکور مشهود است.
- برنامه آموزش فردی در قانون IDEA به‌عنوان فرایندی است که از مراحل ابتدایی تا مراحل پایانی تحصیل را شامل می‌شود. در واقع تعهد به نتیجه دارد؛ چراکه تمام خدمات در آن ثبت می‌گردد و هر ساله مربیان باید گزارشی از عملکرد خود و میزان پیشرفت دانش‌آموز را به والدین و سیستم آموزشی گزارش دهند.

- یکی دیگر از مزایای قانون IDEA، وجود ضمانت‌های مربوط به روند دادرسی است که به والدین این حق را می‌دهد تا در هر مرحله از آموزش، کوتاهی از طرف مسئولین و مربیان آموزشی وجود داشت، شکایت کرده و از طرق قانونی پیگیر مسئله شوند. این امر ضمانت اجرایی در آموزش ویژه را نشان می‌دهد.
- مشارکت والدین و دانش‌آموزان در امور آموزشی و داشتن حق تصمیم‌گیری یکی دیگر از مواردی است که در قانون IDEA به آن پرداخته شده است ولی در ایران تنها به آگاهی والدین و تهیه منابعی برای افزایش اطلاعات آن‌ها توجه شده است.
- وجود خدمات مرتبط و توجه به موضوع انتقال دانش‌آموز که در بالا به آن اشاره شد، از جمله مواردی است که به صورت تکمیلی در قانون IDEA ذکر شده است. این گونه خدمات می‌تواند از مشکلات احتمالی که ممکن است حین تحصیل رخ دهد، جلوگیری کند.

نقاط قوت قانون آموزش کودکان استثنایی در ایران:

- از مزایای قانون آموزش کودکان استثنایی در ایران این است که به توسعه طرح‌های پژوهشی و انجام تحقیقات علمی در جهت کمک به کودکان دارای نیازهای ویژه تأکید زیادی شده است (بند ۲ از اهداف سازمان آموزش و پرورش استثنایی و بند ۴ و ۶ و ۷ و ۱۵ و ۱۶ از وظایف مربوط به سازمان آموزش و پرورش استثنایی).
- مزیت دیگر در قانون کودکان استثنایی در ایران، تأکید بر تهیه کتب درسی و وسایل کمک آموزشی متناسب است که در قانون IDEA کمتر به چشم می‌خورد.

رویه اجرایی در زمینه ناتوانی‌های یادگیری:

همان‌طور که ملاحظه گردید، قوانین در هر دو کشور دارای نقاط قوت و ضعفی هستند که باید با توجه به افزایش این کودکان، نقاط ضعف برطرف شده و نقاط قوت تقویت گردد. از زمان تصویب قانون آموزش برای کودکان استثنایی تاکنون تعداد دانش‌آموزانی که آموزش ویژه دریافت می‌کنند، افزایش یافته است؛ اما تغییرات کمی و کیفی، در هیچ

زمینه‌ای به‌اندازه ناتوانی‌های یادگیری خیره‌کننده نبوده است (زیگموند، ۱۹۹۰). در این سال‌ها، نگرانی‌ها و تحقیق و پژوهش در مورد دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری در دوره دبیرستان، به دلیل انتقال از مدرسه به محیط کار یا برای ورود به دانشگاه، گسترش زیادی یافته است. در دهه ۱۹۷۰، در آمریکا خدمات مربوط به این‌گونه دانش‌آموزان فقط مختص دوره ابتدایی بود و تعداد کمی از مدارس متوسطه، برنامه‌هایی برای آن‌ها ارائه می‌کردند (اوپوکا^۱، ۲۰۲۱). پس از تصویب PL 94-142 در سال ۱۹۷۵، مدارس به‌طور قانونی موظف شدند خدمات مناسبی برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری تا سن ۲۱ سالگی ارائه دهند (دامر^۲، ۲۰۰۱). چراکه والدین و معلمان دریافتند که علی‌رغم تأکید و خوش‌بینی مرتبط با مداخله زودهنگام، مشکلات یادگیری آن‌ها در کلاس‌های ابتدایی بهبود نمی‌یابد و بنابراین تلاش‌هایشان را برای دوره‌های متوسطه و بالاتر از آن نیز ادامه دادند (زیگموند، ۱۹۹۰).

علی‌رغم توجه ویژه نظام آموزشی ایران به فرایند یادگیری دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری در ابتدایی، متأسفانه این حمایت‌ها در مقاطع بعدی ادامه نمی‌یابد و فرد ناتوان عملاً در فرایند آموزشی رها می‌شود و قابلیت‌های آموخته‌شده در مقطع ابتدایی نیز به سرانجامی نمی‌رسد. اگرچه برای دانش‌آموزان دارای معلولیت جسمی و حرکتی، بعد از دوره ابتدایی خدمات محدودی ارائه می‌شود ولی برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری این خدمات تنها محدود به دوره ابتدایی بوده و پس از آن، این‌گونه دانش‌آموزان یا باید با مشکلات درسی دست‌وپنجه نرم کنند و یا بعد از مدتی ترک تحصیل می‌کنند. البته خانواده‌هایی هم وجود دارند که با صرف هزینه‌های زیاد و استفاده از معلم خصوصی، فرزند خود را در این مسیر به‌سختی همراهی می‌کنند.

یکی دیگر از مواردی که در ایران کمبود آن احساس می‌شود و حتی در قانون نیز به آن اشاره نشده است، وجود مراکز ناتوانی‌های یادگیری در دانشگاه‌ها است. ولی در آمریکا در خیلی از دانشگاه‌ها، مراکز رسیدگی به ناتوانی‌های یادگیری وجود دارد و همه

---

1. Opoku
2. Damer

کالج‌ها ملزم به داشتن دفتر ناتوانی‌های یادگیری هستند که اغلب توسط متخصصان یادگیری، اداره می‌شوند (LD Online, 2022). بعلاوه بعضی از کالج‌ها و دانشگاه‌هایی هم هستند که مخصوص افراد با ناتوانی‌های یادگیری است و اعتقاد دارند که تنوع عصبی یک ایدئال اجتماعی است و ایده‌ها، بینش‌های جدید و روش‌های منحصر به فرد برای دیدن جهان، از ذهن‌های گوناگون سرچشمه می‌گیرد و این یک نقطه قوت است (مرکز تنوع عصبی، کالج لندمارک^۱، ۱۹۸۳).

مسئله شناسایی و ارزیابی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، یکی دیگر از مواردی است که در قانون آموزش ویژه در ایران و آمریکا وجود دارد. با توجه به گستردگی امکانات در نظام آموزشی آمریکا، پایش و شناسایی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه از حیث کمی و کیفی بهتر انجام می‌شود و این می‌تواند تفاوت آماری بین دو کشور را توضیح دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

به‌طور خلاصه، آنچه از این مطالعه برمی‌آید، وجود قوانینی در زمینه آموزش ویژه در دو کشور ایران و آمریکا است که می‌تواند کمک بزرگی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه باشد؛ اما با آن که ایران گام‌های بزرگ و روندهای مثبتی در جهت حمایت از این دانش‌آموزان برداشته است، ولی در بعضی از زمینه‌ها و همچنین رویه اجرایی در این زمینه، دارای نقاط ضعفی است که باید با کمک اصلاح قانون، تغییرات آموزشی، آموزش معلمان در مقاطع متوسطه، گسترش دوره‌ها تا دانشگاه و پس از آن، بر آن‌ها فائق آمد.

آنچه باعث شده کشور آمریکا در ارائه خدمات به دانش‌آموزان با نیازهای ویژه پیشرو باشد، توجه به جزئیات و شرح دقیق از قانون، شناسایی و ارزیابی مناسب، وجود برنامه آموزش فردی، وجود ضمانت اجرایی در آموزش ویژه، حق تصمیم‌گیری والدین و دانش‌آموزان در امور آموزشی، وجود خدمات مرتبط و توجه به موضوع انتقال است که در قانون IDEA به چشم می‌خورد. البته از برجستگی‌های قانون کودکان استثنایی در ایران،

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در ...؛ جماعتی اردکانی و همکاران | ۲۷۳

توجه به توسعه طرح‌های پژوهشی و تأکید بر انجام تحقیقات علمی است. به‌علاوه تهیه کتب مناسب درسی و وسایل کمک‌آموزشی از دیگر مواردی است که در قانون IDEA کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

اما نکته مهم بعد از بررسی قانون، رویه و ضمانت اجرایی قوانین است. با اینکه در قانون آموزش و پرورش در ایران صراحتاً ذکر شده تا از دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در تمام مقاطع تحصیلی حمایت شود تا آن‌ها بتوانند جایگاه اجتماعی و اقتصادی مناسبی را کسب کنند، اما آنچه را شاهد هستیم، نبود این حمایت‌ها پس از دوره ابتدایی خصوصاً برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری است. در حالی که در آمریکا در دوره متوسطه نیز به این دانش‌آموزان خدمات ارائه می‌شود. قرار بر این بود که برنامه‌های آموزش ویژه، پرورش‌دهنده، پایدار و شخصی شده باشند تا دانش‌آموزان، علاقه به درس را در دبیرستان نیز داشته باشند و از ترک تحصیل آن‌ها جلوگیری شود (مزانوتی^۱، ۲۰۲۲). چراکه دوره متوسطه، دوره‌ای پیچیده است که بسیاری از دانش‌آموزان به‌سختی می‌توانند با آن کنار بیایند. در این میان برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی‌های یادگیری چالش‌های بیشتری وجود دارد. یک برنامه دبیرستانی با طراحی ضعیف می‌تواند خودپنداره دانش‌آموزان را تضعیف کند (هیمن و اولنیک-شیمش^۲، ۲۰۲۰). در حالی که یک برنامه خوب طراحی شده، فرصت‌هایی برای یادگیری مطالب جدید، توسعه مهارت‌های اجتماعی و بین‌فردی و آمادگی برای زندگی آینده و کسب شغل مناسب را فراهم می‌کند (زیگموند، ۱۹۹۰).

در آمریکا، ادامه این فعالیت‌ها بعد از دوره دبیرستان در دانشگاه‌ها نیز ادامه دارد. در آمریکا ۱۳ دسته معلولیت شناسایی شده‌اند که واجد دریافت خدمات آموزش ویژه هستند و با توجه به اینکه ناتوانی‌های یادگیری بیشترین درصد را به خود اختصاص می‌دهد (۳۸/۶۴ درصد) به آن توجه ویژه شده است (کیم، ژانگ و سان^۳، ۲۰۱۹). زندگی در

-
1. Mezzanotte
  2. Heiman & Olenik-Shemesh
  3. Kim, Zhang & Sun

دانشگاه، رشد اجتماعی، آمادگی شغلی و انتقال به محیط کاری از زمینه‌های مورد توجه دانشگاه‌ها است. آن‌ها به خود افتخار می‌کنند که فرهنگ آموزش فراگیر^۱ و ضمانت دسترسی یکسان به یادگیری را در رأس کار خود دارند. برنامه‌ریزی‌های آن‌ها بر اساس مجموعه‌ای از ارزش‌ها شکل می‌گیرد که شامل رشد فردی، تنوع، مدنیت و توسعه است و دیدگاهشان در مورد ناتوانی‌های یادگیری، آینده‌نگری و تنوع است؛ چراکه معتقدند تنوع عصبی^۲ بخش مهمی از داشتن یک جامعه پر جنب‌وجوش و فعال است^۳؛ و بر این باورند که ناتوانی یادگیری لزوماً مانعی برای تحصیل و مسیر زندگی موفق نیست. در واقع، بسیاری از این مراکز، روش‌های یادگیری متفاوت را برای دانشجویان فراهم می‌کنند و ابزارهایی را ارائه می‌دهند که بهترین جنبه‌های تفاوت‌های یادگیری را نشان می‌دهد (بروان و همکاران، ۲۰۱۸).

آغاز واقعی مفهوم ناتوانی‌های یادگیری به‌عنوان یک رشته خاص مربوط به سال‌های ۱۹۶۰ است. این بازه زمانی برای این حوزه، در مقایسه با سایر رشته‌های آموزشی یا روان‌شناسی، دوره کوتاهی است (وایزر^۴، ۲۰۲۰)؛ بنابراین انتظار می‌رود، پیشرفت و تحقیقات قابل توجهی در این زمینه وجود داشته باشد. موفقیتی که این دانش‌آموزان در مدرسه به دست می‌آورند، تحت تأثیر دسترسی به طیف وسیعی از خدماتی است که اهداف آموزشی آن‌ها را پشتیبانی می‌کند. آن‌ها برای موفقیت در مدرسه، علاوه بر تجربیات کلاسی سنتی، به حمایت و مداخله ویژه نیاز دارند (دفتر برنامه‌های آموزش ویژه وزارت آموزش آمریکا، ۲۰۰۴). توجه به نیازهای فردی دانش‌آموز، نسبت کوچک دانش‌آموز به معلم، فرصت‌های بیشتر برای مشاوره شخصی و استفاده از راهبردهای آموزشی فردی و متنوع از جمله برنامه‌هایی است که سیستم آموزشی در آمریکا مدنظر قرار داده است (ولاگک و همکاران^۵، ۱۹۸۹). تحقیقات نشان می‌دهد که توجه و حمایت‌های

-
1. Inclusive Education
  2. Neurodiversity
  3. <https://dsc.uci.edu>
  4. Wieser
  5. Wehlage

فزاینده‌ای از دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری در سراسر جهان ارائه می‌شود که این افزایش حمایت‌ها با توجه به قوانین، اقدامات و تحقیقات در آمریکا بوده است (آگراوال و همکاران، ۲۰۱۹). آنچه در اینجا مهم است ارزیابی اجرای سیاست‌ها و منابع تخصیص‌یافته توسط کشورها با پیروی از دستورالعمل‌های فراگیر یونسکو برای دانش‌آموزان دارای معلولیت در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه است (گی، ۲۰۰۲). با توجه به نرخ بالای وقوع ناتوانی‌های یادگیری و تأثیر منفی آن بر عملکرد کودک در صورت عدم درمان، وجود سیستم‌های پیشگیری، نظارت و درمان مؤثر با مشارکت متخصصان رشته‌های مختلف برای به حداقل رساندن خطر و به حداکثر رساندن عوامل محافظتی برای آن‌ها مهم است (گریگورینکو و همکاران، ۲۰۲۰).

تجربه جهانی در سده‌های اخیر نشان می‌دهد که اکثر کشورها در پی آموختن از دیگر کشورها، برای رهایی سریع از مدار توسعه‌نیافتگی‌اند. در واقع چالش‌های بشری معمولاً جهانی و مشترک‌اند و لذا در بسیاری از مواقع می‌توان از راه‌حل‌های مشترک سود جست (معدن‌دار آرنی، ۱۳۹۴)؛ بنابراین مطالعات تطبیقی و مقایسه‌ای بین دو سیستم آموزشی برای بهبود کیفیت آموزشی و فهم کاستی‌ها، می‌تواند فرایند پیشرفت را سریع‌تر نماید. به دلیل عوامل مختلف کشور آمریکا برای مقایسه انتخاب شده است. اول اینکه آمریکا در زمینه ارائه خدمات به دانش‌آموزان با نیازهای ویژه پیشرو است و تصویب قوانین و همچنین بازنگری آن در چندین دوره (۱۹۷۵، ۱۹۹۰، ۲۰۰۴) برای بهبود کیفیت آموزشی مورد توجه بوده است. دوم اینکه از گنجاندن افراد با نیازها ویژه در کلاس‌های عادی و استفاده از برنامه آموزش فردی حمایت می‌کند. توجه به اندازه کلاس‌های کوچک‌تر و تماس بیشتر معلم با تک‌تک دانش‌آموزان از دیگر مواردی است که جزء برجستگی‌های قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه است (کریترز، ۲۰۱۴). امیدواریم این مطالعه، گام کوچکی برای جلوگیری از ارائه ناعادلانه آموزش و خدمات برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه خصوصاً ناتوانی‌های یادگیری باشد تا از دسترسی به آموزش محروم نباشند.

درک سیستم آموزش مربوط به کودکان با نیازهای ویژه، گامی اساسی در جهت بهبود نتایج و تجربیات آموزشی آنهاست تا با اجرای سیاست‌های مناسب توسط دولت‌ها، در جهت بهبود آموزش ویژه، قدمی برداشته شود.

به‌طور خلاصه می‌توان گفت که دستیابی به اهداف قانون حقوق افراد با نیازهای ویژه، نه تنها نیازمند تکمیل و تصویب قانون است، بلکه در گرو اجرای صحیح قوانین و اصلاح ساختارها نیز هست تا همراه با بسترسازی‌های محیطی، مناسب‌سازی برنامه‌ها و مدیریت آموزشی کارساز باشد؛ چراکه تنها تصویب قانون بدون ضمانت اجرایی، مشکلی از افراد معلول را حل نمی‌کند و این امر محقق نخواهد شد مگر با مطالعات دقیق و علمی و توجه آگاهانه به نیازهای آنها. صرف نظر از معلولیت، این افراد می‌توانند با آموزش صحیح و توجه به خواسته‌های آنها، از زندگی بهتری بهره‌مند شوند.

محدودیت‌ها

مشکل دسترسی به بعضی از سایت‌ها و مقالات مرتبط با موضوع تحقیق و پایین بودن سرعت اینترنت، یکی از بزرگ‌ترین محدودیت‌های پیش رو بود که کار تحلیل و مقایسه دو کشور را بسیار دشوار کرد.

پیشنهادها

- با توجه به اینکه نرخ شیوع معلولیت در جوامع مختلف، باید دارای آمار نسبتاً مشابهی باشد، لذا متولیان آموزش و پرورش با نیازهای ویژه باید در آمارهای ارائه شده تجدیدنظر کنند و تفاوت آماری فاحش را با سنجش دوباره اصلاح نمایند؛ چراکه جامعه هدف در کشور آمریکا مطابق آمارهای ارائه شده ۱۵ برابر ایران گزارش شده است.
- پیشنهاد می‌شود در جهت پایش و شناسایی دقیق و علمی این دانش‌آموزان، پرسشنامه‌ها و ابزارهای کارآمد کشورهای موفق، بومی‌سازی شود تا نتیجه واقع‌بینانه با طیف قابل قبول محقق شود.
- نهادهای متولی در ایران باید این اصل را فرهنگ‌سازی کنند که این دانش‌آموزان در

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در ...؛ جماعتی اردکانی و همکاران | ۲۷۷

تمام دوره زندگی خود به حمایت‌های ویژه نیازمندند و در هیچ مقطعی بدون در نظر گرفتن امتیازات ویژه، قابلیت رقابت با همسالان خود را ندارند، بنابراین حمایت‌های دوران ابتدایی باید در سایر مقاطع تحصیلی و مراحل مختلف زندگی در نظر گرفته شود و منحصر به دوره ابتدایی نباشد.

- بازنگری در قانون باید بر اساس پایش جدید صورت بگیرد؛ چراکه کمیت جامعه هدف در تصویب قوانین و حمایت‌های متناسب قانونی، بسیار مؤثر است.
- این مطالعه تنها بر اساس فرایند توصیف و مقایسه قوانین آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه در ایران و آمریکا بوده است که پژوهش‌های آتی می‌توانند قوانین کشورهای دیگر را نیز در مقایسه با ایران مورد بررسی قرار دهند.
- و در پایان، افزایش همکاری‌ها در داخل و بین کشورها برای به اشتراک گذاری تحقیقات و افزایش دانش و تخصص توصیه می‌شود.

تعارض منافع

نویسندگان در این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منافی نداشتند.

سپاسگزاری

این مقاله برگرفته از رساله دکتری بوده است و نگارندگان بر خود لازم می‌دانند از تمام کسانی که در انجام این پژوهش همکاری داشته‌اند، صمیمانه قدردانی و تشکر نمایند.

ORCID

Razieh Jamaati

Ardakani

Morteza Monadi

Mahnaz Akhavan

Tafti

 <https://orcid.org/0000-0002-7533-8781>

 <https://orcid.org/0000-0002-9395-4318>

 <https://orcid.org/0000-0003-3018-1191>

منابع

- اتحاد، زهرا؛ سلیمان‌پور، جواد و خلخالی، علی. (۱۴۰۰). ارائه مدل مدیریت آموزشی برای مدارس با نیازهای ویژه بر اساس تجربه‌زیسته مدیران. *فصلنامه مدیریت مدرسه*، ۹(۱)، ۲۳۰-۲۰۵.
- اخوان تفتی، مهناز. (۱۳۹۵). قانون حمایت از افراد با ناتوانی: مروری بر چالش‌ها و ناهمانندی‌ها در اجرا و دستاوردهای آن در چند کشور، پژوهش در علوم توان‌بخشی، ۱۲(۳)، ۱۸۴-۱۷۲.
- اخوان تفتی، مهناز. (۱۳۹۷). *نگاهی نوبه مشکلات کهنه اختلال‌های یادگیری*، تهران: سازمان جهاد دانشگاهی.
- افروزه، الهام؛ امرائی، کورش؛ حسنزاده، سعید؛ عزیزی، محمدپارسا. (۱۴۰۱). تأثیر برنامه آموزش ادراک دیداری-شنیداری بر مهارت روان‌خوانی و درک مطلب دانش‌آموزان نارساخوان، *روانشناسی افراد استثنایی*، ۱۲(۴۵)، ۱۹۱-۱۷۱.
- امیدوار، احمد. (۱۳۷۹). *سیر تاریخی آموزش و پرورش استثنایی در ایران*. تهران: نشر ثارالله.
- اورکی، محمد؛ زارع، حسین و عطار قصبه، زهرا. (۱۳۹۶). تأثیر توان‌بخشی شناختی بر حافظه کاری و پیشرفت تحصیلی کودکان با اختلال ریاضی، *دوفصلنامه شناخت اجتماعی*، ۶(۲)، ۱۸۱-۱۹۶.
- بسته‌های تحولی و برنامه‌های سازمان آموزش و پرورش با نیازهای ویژه سال ۱۳۹۹، تحت نظارت و مدیریت سید جواد حسینی.
- بهراد، بهنام. (۱۳۸۴). *فرا تحلیل شیوع ناتوانی‌های یادگیری در دانش‌آموزان ابتدایی ایران*، *فصلنامه پژوهش در حیطه کودکان با نیازهای ویژه*، ۵(۴)، ۴۳۶-۴۱۷.
- تبریزی، مصطفی. (۱۳۸۵). *درمان اختلالات دیکته‌نویسی*، تهران: نشر فراروان.
- تبریزی، مصطفی؛ تبریزی، علیرضا و تبریزی، نرگس. (۱۴۰۲). *درمان اختلالات خواندن*، تهران: نشر فراروان.
- سازمان آموزش و پرورش استثنایی. (۱۴۰۲). *اساسنامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب مجلس شورای اسلامی*.
- سازمان آموزش و پرورش استثنایی، اساسنامه. (۱۳۷۰). مصوب ۱۳۷۰/۰۵/۲۹ کمیسیون آموزش و پرورش مجلس شورای اسلامی.
- شایان، نسرم، اخوان تفتی، مهناز و عشایری، حسن. (۱۳۸۹). تأثیر روش ترمیمی دیویس بر بهبود

بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در ...؛ جماعتی اردکانی و همکاران | ۲۷۹

- نارساخوانی بزرگسالان، مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۲(۷)، ۲۳-۴۶.
- شریعتی، هوشنگ. (۱۳۸۷). ناتوانی‌های یادگیری، اختلال‌های یادگیری، تعلیم و تربیت استثنایی، ۶(۸۳)، ۴۹-۶۰.
- قاسمی، اعظم. (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی آموزش و پرورش با نیازهای ویژه، قم: انتشارات توانمندان. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۲.
- معدن‌دار آرانی، عباس. (۱۳۹۴). مطالعات تطبیقی در آموزش و پرورش: کاربردهای روش‌های جدید تحقیق، فصلنامه خانواده و پژوهش، ۱۲(۲)، ۶۹-۸۹.
- منادی، مرتضی. (۱۳۸۵). روش کیفی در علوم اجتماعی و علوم رفتاری، فصلنامه حوزه و دانشگاه، پژوهشکده حوزه و دانشگاه، ۱۲(۴۷)، ۸۰-۹۳.
- یزدانپور، سمیه. (۱۳۸۹). بررسی تطبیقی سیاست‌ها، اهداف و تشکیلات آموزش و پرورش با نیازهای ویژه در کشورهای آمریکا، هند و ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.

References

- Agrawal, J., Barrio, B. L., Kressler B., Hsiao, Y. J. & Shankland, R. K. (2019). International policies, identification, and services for students with learning disabilities: An exploration across 10 countries. *Learning Disabilities: A Contemporary Journal*, 17, 95-114.
- Apling, R., & Jones, N. (2008). *The Individuals with Disabilities Education Act (IDEA): Overview and Selected Issues*. CRS Report for Congress (RS22590). Congressional Research Service, Library of Congress.
- Boyle, C. A., Boulet, S., Schieve, L. A. et al. (2011). Trends in the prevalence of developmental disabilities in US children, 1997-2008, *Pediatrics*, 1034-1042.
- Brady, R. (2007). American Physical Therapy Association, Practice Committee of the Section on Pediatrics. Factsheet-Assistive Technology and the Individualized Education Program. Alexandria, VA: American Physical Therapy Association.
- Brown, N., Thompson, P., & Leigh, J. S. (2018). Making Academia More Accessible, *Journal of Perspectives in Applied Academic Practice*, 6(2), 82-90.
- Bulat, J., Hayes, A., Macon, W., Ticha, R., & Abery, B. (2015). *School and classroom disabilities inclusion guide for low – and middle- income countries*. Research Triangle Park, NC: RTI Press.

- Creswell, J. W. (2012). *Collecting qualitative data. Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Fourth ed. Boston: Pearson, 204, 35.
- Damer, L. K. (2001). Inclusion and the law, *Music Education Journal*, 87(4), 19-22.
- Devore, C. D., & Wheeler, L. S. (2013). American of Pediatrics, Council on School Health. Role of the school physician. *Pediatrics*. 131(1): 178-182.
- Fahad A. Alnaim. (2016). History of Learning Disabilities: Reflection on the Development of the Concept and Assessment. *Global Journal of Human-Social Science*, 16(A3), 33-36.
- Friend, M. (2013). *Special education: Contemporary perspectives for school professionals* (4th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Gay, G. (2002). Culturally responsive teaching in special education for ethnically diverse students: Setting the stage. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 15, 613- 629.
- Ghonchepour, M., & Pakzad Moghaddam, M. (2018). The role of intelligence in learning English as a foreign language, *Research in English Language Pedagogy*, 6(1): 25-38.
- Grigorenko, E. L., Compton, D. L., Fuchs, L.S., Wanger, R. K., Willcutt, E. G., & Fletcher, J. M. (2020). Understanding, educating, and supporting children with specific learning disabilities: 50 years of science and practice. *American Psychologist*, 75(1), 37-51.
- Hallahan D. P. & Mercer, C. D. (2001). *Learning disabilities: Historical perspectives*. Special Education Programs: Washington, D.C. Retrieved from: <https://eric.ed.gov/?id=ED458756>.
- Hallahan, D. P., & Mercer, C. D. (2002). *Learning disabilities: Historical perspectives*. In R. Bradley, L. Danielson. & D. P. Hallahan (Eds), *Identification of learning disabilities: Research to practice* (pp. 1-65). Mahwah: NJ: Erlbaum.
- Hammill, D. D. (1993). A brief look at the learning disabilities movement in the United States. *Journal of Learning Disabilities*, 26, 295-310.
- Heiman, T., & Olenik-Shemesh, D. (2020). Social-emotional profile of children with and without learning disabilities: The relationships with perceived loneliness, self-efficacy and well-being, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(20): 7358.
- Hill, D. A., & Sukbunpant, s. (2013). The comparison of special education between Thailand and the United States: Inclusion and support for children with autism spectrum disorder. *International Journal of Special Education*, 28(1), 120-134.
- <https://dsc.uci.edu>

- Hulett, Kurt E. (2009). *Legal Aspects of Special Education*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education Inc., ISBN 0131173464 OCLC 815827554.
- Individuals with Disabilities Education Improvement Act*, 2004, Pub L No. 108-446.
- Kim, E., Zhang, J., & Sun, X. (2019). Comparison of Special Education in the United States, Korea and China. *International Journal of Special Education*, 33(4), 796-814.
- Kritzer, J. B. (2014). A four country comparison: Special education in the United States, China, India and Thailand. *British Journal of Applied Science & Technology*, 4(23), 3370-3382.
- Landmark.edu/center-for-neurodiversity
- LDonline.org/ld-topics/college-prep/success-college-adults-learning-disabilities
- Marini, I., Graf, N. M., & Millington, M. J. (2017). *Psychosocial aspects of disability: Insider perspectives and strategies for counselors*, Springer Publishing Company, 2nd Edition.
- Meyer, G., & Patton, J. (2001). On the nexus of race, disability, and overrepresentation: What do we know? Where do we go? On point... Brief discussions of critical issues in urban education. Newton, National Institute for Urban School Improvement.
- Mezzanotte, C. (2022). *The social and economic rationale of inclusive education: An overview of the outcomes in education for diverse groups of students*, OECD Education Working Papers, No. 263, OECD Publishing, Paris.
- Miller, B., Vaughn, S., & Freund, L. (2014). Learning disabilities research studies: Findings from NICHD funded projects. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 7(3), 225-231.
- National Center for Learning Disabilities, Washington, DC 20005, <https://www.nclld.org/get-involved/learn-the-law/idea/>
- National Center Learning Disabilities, (2006). IDEA Parent Guide, <https://www.nclld.org/wp-content/uploads/2014/11/IDEA-parent-Guide.pdf>
- National library of medicine. (2015). *Committee to evaluate the supplemental security income disability program for children with mental disorders*. Washington (DC): National Academies Press (US).
- Office of Special Education Programs U.S. Department of Education, (2004), Services and Supports for Secondary School Student with Disabilities.
- Opoku, M. P. (2021). Exploring the intentions of school leaders towards implementing inclusive education in secondary schools in Ghana, *International Journal of Leadership in education*, Published online:

16 Feb 2021, 1-22.

Peterson, R. L., Boada, R., McGrath, L. M., Willcutt, E. G., Olson, R. K., & Pennington, B. F. (2017). Cognitive prediction of reading, math, and attention: Shared and unique influences. *Journal of learning disabilities, 50(4)*, 408-421.

Retrieved from sites.ed.gov/idea/IDEA-history.

Richardson, S. O. (1992). Historical perspectives on dyslexia. *Journal of Learning Disabilities, 25*, 40-47.

Thirty-five Years of Progress in Education Children with Disabilities Through IDEA -Pg 10. Office of Special Education and Rehabilitative Services. US Department of Education. April 27, 2016. Archived from the original on November 26, 2012.

Vaughn, J. (2003). *Disabled rights: American policy and the fight for equality*. Washington, D.C>, Georgetown University Press.

Wehlage, G. G., Rutter, R. A., Smith, G. A., Lesko, N., & Fernandez, R. R. (1989). *Reducing the risk: Schools as communities of support*. New York: Falmer press.

Wende, M.C. van der (2003). Globalization and access to higher education, *Journal of Studies in International Education, 7(2)*, pp. 193-206.

Wieser, M. (2020). *The concept of crisis in the history of western psychology*. Oxford Research Encyclopedia of psychology. Oxford: Oxford University Press.

Yell, M. (2012). *The law and special education (4th Ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.

Zigmond, N. (1990). Rethinking secondary school programs for students with learning disabilities. *Focus Except child, 23*: 1-22.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

استناد به این مقاله: جماعتی اردکانی، راضیه، منادی، مرتضی، اخوان تفتی، مهناز. (۱۴۰۲). بررسی تطبیقی قانون آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در آمریکا و ایران و رویه اجرایی آن: با تأکید بر ناتوانی‌های یادگیری، *روان‌شناسی افراد استثنایی*، ۱۳(۵۲)، ۲۴۷-۲۸۲. DOI: 10.22054/JPE.2024.76940.2639

Psychology of Exceptional Individuals is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.